

Київській області. За результатами апробації прилад було визнано дуже зручним, простим у використанні і надійним засобом виміру вмісту алкоголю у повітрі, видихнутому людиною. Шкода, якщо через хронічну нестачу коштів для більшості працівників Державтоінспекції його застосування для більш ефективної діяльності щодо забезпечення безпеки дорожнього руху так і залишиться нездійсненою мрією.

Список літератури: 1. Про міліцію: Закон України від 20 грудня 1990 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 4. Ст. 20 (із змінами та доповненнями). 2. Про дорожній рух: Закон України від 30 червня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. 1993. № 31. Ст. 338. 3. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. Додаток до № 52. Ст. 1122 (із змінами та доповненнями). 4. Дорожньо-транспортні пригоди: Статистичні дані УДАІ МВС України за 2000 рік. К., 2000. 5. Максимов В. Деятельности ГАИ – правовую базу // Соц. законность. 1990. № 8.

Надійшла до редколегії 27.02.2001

Л.Д. Варуни, викладач Нац. ун-ту внутр. справ

ФЕДЕРАЛЬНА ПОЛІЦІЯ КАНАДИ У БОРОТЬБІ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ

Суспільство потребує поліції, кожна дія якої підтримувала б думку про розуміння нею своєї місії – служити суспільству, забезпечуючи його спокій, безпеку, не посягаючи на права слабших чи навіть безпорадних людей, так визначив роль поліції в суспільстві Кларк Р. [1, с.209].

Таку роль виконує поліція Канади, якій доводиться підтримувати правопорядок на досить значній території (10 провінцій та 2 території). За своєю підпорядкованістю і компетенцією поліція Канади поділяється на федеральну, провінційну, муніципальну.

Федеральна поліція (Королівська канадська кінна поліція – КККП), будучи унікальним поліцейським формуванням, вирішує завдання на загальнонаціональному рівні відповідно з законами та актами федерального уряду та на рівні провінцій.

Не кожна провінція Канади має власну поліцію. У більшості провінцій КККП виконує функції муніципальної та провінційної поліції на договірній (контрактній) основі, за винятком Онтаріо і Квебеку, і в 197 муніципалітетах в Атлантиці (на побережжі Атлантичного океану), преріях і регіонах Тихого океану. А всього поліцейським обслуговуванням за контрактом охоплено 652 географічні одиниці (місцевості) Канади [2, р.25].

Сучасний розвиток країни зумовлює живу зацікавленість до широкого кола питань, пов'язаних із здійсненням цілеспрямованої діяльності різних соціальних суб'єктів щодо зміцнення законності і правопорядку в країні, забезпечення охорони прав і свобод людини.

У відповідності з Конституційним актом 1982 року, ст. 15 (1), всі рівні перед законом і на підставі закону. Закон рівною мірою застосовується до всіх і всі мають право на захист з боку закону незалежно від раси, національного чи етнічного походження, кольору шкіри, релігії, статі, психічних чи

фізичних вад [3, с.490]. Саме тому КККП забезпечує поліцейським обслуговуванням і общини, розмішені в провінціях і територіях, з якими укладені контракти; перехідні етнічні групи, які не мають своїх етнічних територій, розкидані серед «моря» двох основних націй – англоканадців і франкоканадців. До таких груп відносять: німецьку, італійську, українську, польську, російську, грецьку та інші. Хоча расова і національна дискримінація заборонені законом, випадки порушення цих законів зустрічаються часто. Спеціальний акцент в поліцейському обслуговуванні зроблено на аборигенів, до яких згідно з Конституційним Актом 1982 р. належать: індіанці, інуїти, метиси Канади (ст. 35 (2)).

Найважливішим і найгуманнішим способом боротьби з правопорушеннями, що потребують і найбільших зусиль як з боку суспільства і держави в цілому, так і окремих їх структур, є профілактика. Профілактична робота є одним із найважливіших напрямків діяльності поліції. Адже для успішної діяльності поліцейських служб по забезпеченню правопорядку в країні необхідно своєчасне науково обґрунтоване передбачення виникнення нових проблем і феноменів, вивчення нових форм злочинності з метою захисту населення [4, с.589-590].

Профілактика правопорушень, як поєднання об'єктивних і суб'єктивних детермінант, що викликають їх, є і найефективнішим засобом зменшення кількості порушень правових норм. Вона пов'язана з такими заходами з боку держави і суспільства, які здатні не тільки виявити правопорушника, а й встановити та усунути причини та умови, що їм сприяють, утримати людину від їх вчинення. Разом з тим профілактика є досить складною формою боротьби з правопорушниками. Вона може дати бажаний результат тільки тоді, коли правильно організована і базується на відповідних наукових засадах [5, с.7].

В обов'язки поліцейських входить як застосування, захист закону, функції розслідування, досконале знання кримінального кодексу, володіння в повній мірі знаннями муніципальних, провінційних підзаконних нормативних актів, федеральних статутів, так і знання середовища у якому вони працюють. Поліцейські також повинні знати специфічні проблеми, ознаки того соціуму, який є об'єктом їх професійної уваги. У своїй діяльності, направленій на захист правопорядку, поліцейські можуть використовувати як дані різних поліцейських підрозділів, так і дані соціальних служб і організацій щодо консультативної допомоги в справах, стосовно сім'ї, підлітків; у програмах щодо профілактики силами громадськості злочинів, пов'язаних з наркотиками і алкоголем.

Одним із важливих завдань діяльності поліції є передбачення можливих правопорушень серед підлітків шляхом впливу на поведінку всіх членів суспільства взагалі та осіб, які вже вчинили правопорушення, з метою недопущення рецидиву; осіб, що перебувають у несприятливих умовах і можуть у зв'язку з цим стати на шлях вчинення правопорушень. Дана діяльність включає комплекс заходів, спрямованих, в першу чергу, на забезпечення відповідного формування особистості, виявлення і усунення джерел негативного впливу на неї.

Поліцейська діяльність направлена і на різнобічний розвиток відносин з якомога більшим суспільним колом через засоби масової інформації, консультативні зустрічі з представниками громадськості, взаємовідносини з різноманітними органами влади і управління, громадськими організаціями, окремими громадянами.

На сторінках іноземної політичної і юридичної літератури можна виявити аналіз найрізноманітніших форм взаємодії поліції з суспільством, як реально існуючих, так і перспективних.

В залежності від суб'єктів відносин «поліція – суспільство» розглядаються такі види поліцейсько-публічної взаємодії:

- з іншими органами, з різноманітними громадськими організаціями,
- з національними меншинами, з неповнолітніми і молоддю, з окремими громадянами.

Дослідницькі організації, які займаються розробкою даної проблематики, складають національні програми, які включають широке коло питань: посилення профілактичної роботи поліцейських органів, збільшення публічних виступів поліцейських керівників, значне розширення зв'язку поліції із засобами масової інформації, інтенсифікація роботи серед неповнолітніх і молоді, встановлення контактів з громадськими організаціями і асоціаціями, організація і проведення національних днів чи тижнів охорони порядку.

Кожен із пунктів національної програми того чи іншого конкретного регіону повинен відповідати його місцевим особливостям.

В ході пошуку виходу із ситуації зростання злочинності в Канаді було створено спеціальну Програму з новими підходами в питаннях прийняття на службу в поліцію. Програма існує за рахунок об'єднання зусиль вільнонайманих і атестованих службовців з метою піклування про поліцейських. В продовження існування програм, направлених на боротьбу зі злочинністю в національному масштабі, була розроблена Програма, направлена на збір кримінальних даних.

По підтриманню даних програм діють: відділ по організованій злочинності, відділ по боротьбі з правопорушеннями, відділ по кримінальному аналізу, відділ служби безпеки, інформаційний комітет. Інформаційний комітет розповсюджує дані про тенденції розвитку злочинності та способи щодо запобігання її росту у всіх підрозділах поліції Канади. В діяльності цього комітету беруть участь працівники інформаційних відділів, охорони правопорядку, юридичних служб. Відділи комітету діють в кожному підрозділі паралельно штаб-квартирам комітету.

Зв'язуючою ланкою між КККП, громадськими, урядовими і міжурядовими формуваннями, які мають за мету впровадження в життя програми по запобіганню злочинності, зменшенню її розповсюдження і допомогу потерпілим від злочинів, є відділ по охороні і підтриманню правопорядку (із залученням і неполіцейських структур). Відділ зобов'язаний підтримувати діяльність поліції по забезпеченню правопорядку. Даним відділом розробляються і доводяться до відома канадського населення на офіційних мовах країни – англійській і французькій, в обов'язковому порядку, і інших мовах населен-

ня Канади, Програми – основні напрямки діяльності по підтриманню правопорядку і запобіганню збільшення рівня злочинності.

Розроблені і реалізуються також такі програми:

– Літня студентська Програма: являє собою наукові праці студентів в сфері права і соціології разом з можливістю працювати в системі кримінальної поліції, виконуючи обов'язки подібно звичайним поліцейським.

– Спільна Програма громадських організацій з КККП по розшуку людей.

У виконанні даних програм беруть участь студенти віком від 14 до 17 років, які прагнуть отримати навички поліцейської роботи у вільний чи канікулярний час. Діють подібні програми і для молоді віком від 18 до 26 років.

– Програма по охороні спокою людей похилого віку. Дана Програма пов'язана зі ставленням до старших членів суспільства, розумінням їх потреб. Вивчаються і розробляються рекомендації щодо того, як можна зменшити число людей похилого віку – потерпілих від злочинів.

– Програма щодо допоміжних констеблів: діє в провінціях і територіях, які уклали контракти з КККП, мають законодавство, яке передбачає можливість існування допоміжних констеблів. Наприклад, Ньюфаундленд, Нова Шотландія, Альберта, Манітоба та ін.

З метою розвитку і підняття практичного рівня поліцейського обслуговування з урахуванням культурних традицій канадських аборигенів розробляються, приймаються і запроваджуються в дію програми по поліцейському захисту аборигенів. Цьому сприяє і Програма стосовно констеблів-аборигенів.

У країні прийнята і діє Програма по запобіганню пограбувань магазинів, оскільки в Канаді кожен рік фіксується близько 150 тисяч випадків пограбувань. Тому діяльність поліції Канади направлена і на взаємодію поліції і торгівлі. Зокрема, поліцейські читають лекції працівникам торгівлі про способи запобігання можливих пограбувань. [101, с. 17, 18, 20]. Запобіганню злочинності сприяє і використання КККП системи кабельного телебачення, встановлення на вулицях міст дистанційно керованих телекамер [106, с.27 – 31].

Дії КККП направлені також на забезпечення безпечного транспортного руху. Серед них: використання тестів на дихання, Автомобільного Відкритого Окружного телебачення, стаціонарних та мобільних радарних установок та ін.

Деякі проблеми в тій чи іншій мірі мають міжнародний характер, не являючись специфічними для Канади, тому Канада активно співпрацює з іншими країнами.

Є і спеціально виділений час – Тиждень Канадської поліції – коли населення країни може звертатись в поліцію з різноманітними запитаннями чи інформацією. Матеріал, що надходить, ретельно вивчається, висновки розповсюджуються по всіх інстанціях поліцейських служб Канади.

КККП вивчає і вживає необхідні заходи у випадках насильства в сім'ї, про що сповіщає населення з метою зменшення подібних правопорушень.

Більше 200 програм прийнято підрозділами КККП по захисту безпеки суспільства і попередженню злочинності. Дані про виконання прийнятих програм доводяться до відома населення країни на багатьох мовах, вклю-

чаючи і різноманітні діалекти аборигенів і національних меншин. Займається цією роботою більше 35 оперативних відділів, що діють у рамках КККП. Взаємодія з громадськими формуваннями допомагає поліції виділити проблеми, надавати негайну допомогу потерпілим від злочинів, розвивати нові, більш ефективні напрямки діяльності по охороні правопорядку.

Незважаючи на деякі недоліки в справі «встановлення контролю над злочинністю», поліції вдається забезпечити собі високий авторитет.

Публікації про діяльність поліції в пресі, виявлення ставлення тих чи інших соціальних груп до результатів діяльності поліції в цілому та в зв'язку з окремими діями, дають можливість коректувати стратегію і тактику поліції. Такий підхід обумовлено реалізацією законодавчо закріплених принципів організації влади і діяльності державних інститутів, необхідністю довіри громадськості щодо підтримання поліцейської діяльності.

Список літератури: 1. Кларк Р. Преступность в США. М., 1975. 2. RCMP. Fact sheets 1995 – Minister of Supply and Services Canada, 1995. 3. Конституции зарубежных государств / Учебное пособие. М. 1997. 4. Kriminalistik. 1992. August \ September. 46. 5. Андреева О.Б. Діяльність органів внутрішніх справ по профілактиці правопорушень в сучасних умовах. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Х., 1999.

Надійшла до редколегії 20.03.2001